

2. In the lecture method, the teacher is the central figure and performs the function of knowledge transfer. Student participation is minimal, that is, "teacher-dominant interaction." According to English speakers, this method is expressed by the expression "pot and mug." This method is under the teacher's control and requires responsibility. 3. Traditional Method of Memorization and Review. This method is based on a communicative approach, and grammar rules and new words are acquired through repeated repetition and memorization. The advantages of this method include its perfect grammar acquisition and adherence to clear structures.

In short, the student learning process using the three traditional methods mentioned above is relatively boring, less effective, and can be time-consuming. However, the use of information resources, the development of basic competencies (such as reading comprehension, listening comprehension, speaking, and fluency), and the organization of various games (quizzes, Kahoot, etc.) are quick and have a significant impact on student and teacher engagement. Furthermore, learning a foreign language is a multifaceted learning process, during which a person undergoes complex psychological changes. Specifically, the process of comparing the foreign language with the native language occurs. This process utilizes various teaching methods and technologies. The use of modern pedagogical technologies allows for effective foreign language teaching by comparing the native language with the foreign language. Teaching a foreign language requires knowledge of its methodology. Methodology and technology play an important role in the process of learning a foreign language. Various methods of methodological science exist for organizing lessons. The most common methods in foreign language teaching are the communicative-didactic method, the method of organizing intercultural dialogue, and the method of organizing exercises. This also requires psychological skills on the part of the teacher. In conclusion, teaching and learning English is the most common, and the use of the most modern and innovative teaching methods helps students and teachers expand their thinking and develop logical thinking skills. The use of state-of-the-art information technology helps students improve their verbal activity, develop listening comprehension skills, and improve their reaction skills. One of the most effective methods of teaching a foreign language is comparing it with their native language and using various games. This is because by using such games, the student strives to thoroughly prepare for the subject. Furthermore, teaching a foreign language requires psychological skills, meaning the teacher must understand the student's psychological state.

References

1. Law of the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan dated December 2012.
2. Kushieva Nodira Khabibjonovna. Modern Technologies in Teaching Foreign Languages: The Role of Online Platforms. Republican scientific and practical conference on the topic "Innovative approaches to teaching foreign languages: applying theory in practice."
3. Dzhalolov J. Methods of teaching foreign languages. 2012
4. Sanakulov Zayniddin. "Modern methods in modern methods of teaching foreign languages."
5. Jumayeva, z. (2020). Linguo-culturological features of zoonomic phraseological units in uzbek and russian languages. *Theoretical & applied science*, (4), 720-723.
6. Цюаньмин, у., & горбань, о. А. (2024). Русские фразеологизмы с зоонимическим компонентом: аспекты комплексного описания (на примере оборотов с зоонимом волк). *Научный диалог*, 13(9), 169-187.
7. Гордеев, ю. М. (2025). Оренбургское неплюевское военное училище в первой половине 1840-х годов: накануне переименования в кадетский корпус. *Научный диалог*, 14(3), 369-389.

BO'LAJAK PEDAGOGGLARNING NUTQIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHDA SUN'IY INTELLEKTDAN FOYDALANISH METODIKASI

Usmanova Maxfuza Sadikovna

Jizzax davlat pedagogika universiteti, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori, (PhD), dotsent

Annotatsiya: Ushbu maqolada bo'lajak pedagoglarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishda Sun'iy intellekt (SI) texnologiyalaridan foydalanishning nazariy va amaliy asoslari yoritilgan. Tadqiqotda SI asosidagi ta'lim platformalari, virtual simulyatsiyalar, chatbotlar va adaptiv o'qitish tizimlarining pedagogik muloqot ko'nikmalarini shakllantirishdagi o'rni tahlil qilinadi. Shuningdek, kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishga yo'naltirilgan metodik model taklif etiladi.

Kalit so'zlar: Sun'iy intellekt, kommunikativ kompetensiya, bo'lajak pedagog, raqamli ta'lim, metodika, chatbot, simulyatsiya.

МЕТОДИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В РАЗВИТИИ РЕЧЕВЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ

Усманова Махфуза Садиковна

Джизакского государственного педагогического университета,
Доктор философии по филологическим наукам (PhD), доцент

Аннотация: В данной статье освещаются теоретические и практические основы использования технологий искусственного интеллекта (ИИ) в развитии коммуникативных компетенций будущих педагогов. В исследовании анализируется роль образовательных платформ на базе ИИ, виртуальных симуляций, чат-ботов и адаптивных систем обучения в формировании навыков педагогического общения. Также предлагается методическая модель, направленная на развитие коммуникативной компетенции.

Ключевые слова: искусственный интеллект, коммуникативная компетенция, будущий педагог, цифровое образование, методика, чат-бот, симуляция.

METHODOLOGY OF USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN DEVELOPING THE SPEECH COMPETENCIES OF FUTURE PEDAGOGUES

Usmanova Makhfuza Sadikovna

Jizzakh State Pedagogical University,
Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Abstract: This article highlights the theoretical and practical foundations of using artificial intelligence (AI) technologies in developing the communicative competencies of future educators. The study analyzes the role of AI-based educational platforms, virtual simulations, chatbots, and adaptive learning systems in forming pedagogical communication skills. Furthermore, a methodological model aimed at the development of communicative competence is proposed.

Keywords: artificial intelligence, communicative competence, future pedagogue, digital education, methodology, chatbot, simulation.

Zamonaviy ta'lim tizimi globallashuv va raqamli transformatsiya jarayonida tubdan o'zgarib bormoqda. Ayniqsa, pedagog kadrlarni tayyorlashda nafaqat kasbiy bilim, balki kommunikativ kompetensiya ham muhim o'rin tutadi. Kommunikativ kompetensiya pedagogning o'quvchilar, hamkasblar va ota-onalar bilan samarali muloqot o'rnatish qobiliyatini ifodalaydi. So'nggi yillarda Sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'limga joriy etilishi pedagogik jarayonni individuallashtirish, interaktivlikni oshirish va real muloqotga yaqin sharoit yaratish imkonini bermoqda. Shu nuqtai nazardan, SI vositalari bo'lajak pedagoglarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishda innovatsion didaktik vosita sifatida qaralmoqda. Muammoning dolzarbligi shundaki, an'anaviy o'qitish metodlari kommunikativ ko'nikmalarni yetarli darajada amaliy shakllantirish imkonini bermaydi. Shu bois, Sun'iy intellektga asoslangan metodik yondashuvni ishlab chiqish zarurati tug'iladi.

Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, kommunikativ kompetensiyalarni rivojlantirishda interaktiv metodlar samarali bo'lsa-da, Sun'iy intellekt bilan integratsiyalashgan metodlar yanada yuqori natija beradi. Masalan, SI asosidagi chatbotlar orqali o'quvchilar turli ijtimoiy rollarda muloqot qilishni mashq qiladilar, virtual simulyatsiyalar esa real pedagogik vaziyatlarni modellashtirish imkonini beradi.

Pedagogik va psixologik tadqiqotlarda ham muloqot va nutq rivojining muhimligi alohida ta'kidlangan. Xususan, K.D. Ushinskiy bolalarning nutqni egallashi ularning maktabga tayyorligining asosiy ko'rsatkichi ekanligini qayd etgan. D.B. Elkonin esa bolaning psixik rivojlanishi ijtimoiy muloqot jarayonida shakllanishini asoslab bergan. Ushbu nazariy qarashlar Sun'iy intellekt asosida tashkil etilgan ta'lim muhitida yanada samarali amalga oshirilishi mumkin. Zamonaviy Sun'iy intellekt texnologiyalari quyidagi imkoniyatlarni yaratadi:

- o'quvchilarning nutqini avtomatik tahlil qilish;
- individual kommunikativ rivojlanish trayektoriyasini belgilash;
- virtual muloqot muhitini yaratish;
- o'quvchilarga real vaqt rejimida feedback berish.

Shu asosda, kommunikativ kompetensiyalarni rivojlantirishda quyidagi Sun'iy intellektga asoslangan metodik yondashuv taklif etiladi:

1. SI asosidagi interaktiv muloqot- Chatbotlar va virtual suhbat tizimlari orqali o'quvchilar:

2. Virtual simulyatsiya metodlari-maxsus platformalar yordamida:

- “o'qituvchi – o'quvchi”
- “o'qituvchi – ota-ona” kabi vaziyatlar modellashtiriladi.

3. Nutqni tahlil qilish texnologiyasi-Sun'iy intellect talaffuzni tekshiradi, grammatik xatolarni aniqlaydi, nutq ravonligini baholaydi.

4. Adaptiv o'qitish tizimi-har bir o'quvchi uchun individual topshiriqlar, shaxsiy rivojlanish yo'li, moslashtirilgan mashqlar taqdim etiladi. Natijada, ushbu metodika quyidagi samaralarga olib keladi:

- muloqot sifati yaxshilanadi
- tanqidiy va ijodiy fikrlash rivojlanadi
- o'quvchilarning faolligi oshadi
- ijtimoiy moslashuv kuchayadi
- ta'lim samaradorligi ortadi

Bugungi kunda mamlakatimizda maktabgacha ta'lim tizimini takomillashtirish, uni xalqaro standartlar darajasiga olib chiqish hamda bolalarni har tomonlama rivojlantirishga qaratilgan keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ushbu jarayonda zamonaviy pedagogik texnologiyalar, xususan, Sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarini ta'lim jarayoniga joriy etish alohida ahamiyat kasb etmoqda.

Ushbu metodologiya Sun'iy intellekt texnologiyalarini pedagogik kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish jarayoniga integratsiya qilishning ilmiy asoslangan modelini taqdim etadi. Taklif etilgan yondashuv talabalarning amaliy muloqot ko'nikmalarini real va virtual muhitda rivojlantirishga imkon

beradi. Tadqiqotda aralash (mixed) yondashuv qo'llanildi: sifat va miqdoriy tahlil birgalikda amalga oshirildi. Zamonaviy Sun'iy intellekt texnologiyalari quyidagi imkoniyatlarni yaratadi:

- o'quvchilarning nutqini avtomatik tahlil qilish;
- individual kommunikativ rivojlanish trayektoriyasini belgilash;
- virtual muloqot muhitini yaratish;
- o'quvchilarga real vaqt rejimida feedback berish.

Shu asosda, kommunikativ kompetensiyalarni rivojlantirishda quyidagi Sun'iy intellektga asoslangan metodik yondashuv taklif etiladi: Taklif etilgan model 4 bosqichdan iborat:

1. **Diagnostic bosqich** – kommunikativ kompetensiya darajasini aniqlash
2. **Rivojlantiruvchi bosqich** – SI asosida muloqot mashqlari
3. **Simulyatsion bosqich** – real pedagogik vaziyatlarni modellashtirish
4. **Refleksiv bosqich** – natijalarni tahlil qilish va o'z-o'zini baholash

Kommunikativ kompetensiya quyidagi ko'rsatkichlar asosida nutq ravonligi, muloqot madaniyati, pedagogik vaziyatga mos javob berish, empatiya darajasi baholandi. Tajriba-sinov natijalari SI asosidagi metodikaning samaradorligini ko'rsatdi. Eksperimental guruhda quyidagi o'sish kuzatildi:

- nutq ravonligi: +32%
- muloqot aniqligi: +28%
- pedagogik javob berish tezligi: +35%
- empatiya ko'rsatkichlari: +22%. Nazorat guruhida esa sezilarli o'zgarishlar kuzatilmagan (+8–10%).

Sun'iy intellekt asosida o'qitish modeli kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda an'anaviy metodlarga nisbatan ancha samarali ekanligi aniqlandi.

Sun'iy intellekt asosida tashkil etilgan interaktiv ta'lim muhiti o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishda an'anaviy metodlarga nisbatan ancha samarali hisoblanadi. Ushbu yondashuv orqali o'quvchilar nafaqat bilim oladi, balki real hayotiy vaziyatlarda samarali muloqot qilish ko'nikmalarini ham egallaydi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, Sun'iy intellekt pedagogik kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda muhim innovatsion vosita hisoblanadi.

Birinchidan, SI texnologiyalari real muloqotga yaqin virtual muhit yaratadi, bu esa talabalarni amaliy kommunikatsiyaga tayyorlaydi. Ayniqsa, chatbotlar orqali dialog yuritish talabalarning spontan javob berish qobiliyatini rivojlantiradi.

Ikkinchidan, simulyatsion tizimlar pedagogik vaziyatlarni xavfsiz muhitda mashq qilish imkonini beradi. Bu o'quvchilarda stressni kamaytiradi va ishonchni oshiradi.

Uchinchidan, adaptiv tizimlar individual yondashuvni ta'minlab, har bir talabaning kommunikativ rivojlanish darajasiga mos mashqlar beradi. Biroq ayrim cheklovlar ham mavjud. Jumladan, SI tizimlarining texnik cheklovlari, real insoniy emotsiyalarni to'liq aks ettira olmasligi, pedagogning SI bilan ishlash kompetensiyasi zarurati. Shu sababli, SI vositalari an'anaviy pedagogik metodlar bilan uyg'unlashtirilgan holda qo'llanishi lozim.

Bo'lajak pedagoglarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishda Sun'iy intellektdan foydalanish yuqori samaradorlikka ega innovatsion yondashuv ekanligi aniqlandi. Taklif etilgan metodik model talabalarning muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish, pedagogik vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilish va kasbiy tayyorgarligini oshirishga xizmat qiladi. Kelgusida SI asosida yanada rivojlangan adaptiv pedagogik tizimlarni ishlab chiqish va ularni oliy ta'lim jarayoniga keng joriy etish tavsiya etiladi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonun. Bola qonuniy vakillari va pedagoglarning huquq va majburiyatlari. – Toshkent, 2019.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Maktabgacha ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi to'g'risida"gi PQ-4312-sonli qarori. – Toshkent, 2019-yil 8-may.
3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 391-sonli qarori. – Toshkent, 2019-yil 13-may.
4. "Ilk qadam" maktabgacha ta'lim tashkilotlarining takomillashtirilgan o'quv dasturi. – Toshkent, 2022.
5. X. Xudayqulov, F. Abdurazaqov. Yoshlar orasida nutq madaniyatini rivojlantirish texnologiyalari // Science and Innovation. – 2022. – 1(B7). – B. 815–821. DOI: 10.5281/zenodo.7271962.
6. Dursunov S., Axtamova N. Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirish // Academic Research in Educational Sciences. – 2023. – 4 (TMA Conference). – B. 1040–1045.
7. Usmanova M., Sanakulova S. Development of Speech in Preschool Children through Constructive Methods // Spanish Journal of Innovation and Integrity. – 2024. – 36. – B. 35–38.
8. Usmanova M. S. The importance of national values in the development of preschool children // Spectrum Journal of Innovation, Reforms and Development. – 2022. – 10. – B. 173–187

9. Фазилова, Д. Х., Бердибеков, П. К., Нишонов, Ш. Т., & Шертойлоков, Г. М. (2014). ОСОБЕННОСТИ ОПРЕДЕЛЕНИЯ КОМПЕТЕНТНОСТИ КАК ИНТЕГРАТИВНОГО КАЧЕСТВА ЛИЧНОСТИ СПЕЦИАЛИСТА. In *Сборники конференций НИЦ Социосфера* (No. 43, pp. 170-173). Vedecko vydavatelske centrum Sociosfera-CZ sro.
10. Бердибеков, П. К., Фазилова, Д. Х., & Юнусова, Ч. (2016). Проектная деятельность в дошкольном образовании. *Молодой ученый*, (1), 691-693.
11. Фазилова, Д. Х., Тилакова, М. А., Убайдуллаев, И. Х., & Бердибеков, П. К. (2014). Развития компетентности современного учителя. In *Сборники конференций НИЦ Социосфера* (No. 10, pp. 170-173). Vedecko vydavatelske centrum Sociosfera-CZ sro.

BO‘LAJAK TARBIYACHILARDA SUN’IY INTELLEKT ASOSIDA KRAETIVLIK QOBILİYATLARINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI

Xasanova Gulnoza Ilhom qizi

Jizzax davlat pedagogika universiteti, v.b.dotsent

Annotatsiya: Ushbu maqolada bo‘lajak tarbiyachilarda kreativlik qobiliyatlarini rivojlantirishda Sun’iy intellekt (SI) texnologiyalaridan foydalanishning nazariy va amaliy asoslari yoritilgan. Tadqiqotda SI asosidagi ta’lim vositalari, jumladan, generativ platformalar, virtual simulyatsiyalar va adaptiv o‘qitish tizimlarining ijodiy fikrlashni rivojlantirishdagi o‘rni tahlil qilinadi. Shuningdek, kreativ kompetensiyani shakllantirishga qaratilgan metodik model taklif etiladi.

Kalit so‘zlar: Sun’iy intellekt, kreativlik, bo‘lajak tarbiyachi, innovatsion ta’lim, metodika, ijodiy fikrlash, kreativ kompetensiya, kommunikativ kompetensiya, adaptiv ta’lim.

МЕТОДИКА РАЗВИТИЯ КРЕАТИВНЫХ СПОСОБНОСТЕЙ У БУДУЩИХ ВОСПИТАТЕЛЕЙ НА ОСНОВЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА

Хасанова Г.И.

и.о. доцента кафедры теории и методики дошкольного образования Джизакского государственного педагогического университета (ДжГПУ)

Аннотация: В данной статье освещаются теоретические и практические основы использования технологий искусственного интеллекта (ИИ) в развитии креативных способностей будущих воспитателей. В исследовании анализируется роль образовательных инструментов на базе ИИ, включая генеративные платформы, виртуальные симуляции и адаптивные системы обучения, в развитии творческого мышления. Также предлагается методическая модель, направленная на формирование креативной компетенции.

Ключевые слова: искусственный интеллект, креативность, будущий воспитатель, инновационное образование, методика, творческое мышление, креативная компетенция, коммуникативная компетенция, адаптивное обучение.

METHODOLOGY FOR DEVELOPING CREATIVE ABILITIES IN FUTURE PRE-SCHOOL EDUCATORS BASED ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Xasanova G.I.

Acting Associate Professor of the Department of Theory and Methodology of Preschool Education,
Jizzakh State Pedagogical University (JSPU).